

FAKTY: AKRYLAMID

Szacuje się, że ok. 54 000 pracowników w UE jest narażonych na działanie akrylamidu. Główną drogą narażenia na działanie akrylamidu w miejscu pracy jest kontakt skóry z monomerem stałym oraz wdychanie pyłu i oparów podczas produkcji akrylamidu i poliakryloamidu. Narażenie na akrylamid zwiększa ryzyko wystąpienia kilku rodzajów nowotworów (IARC zakwalifikowała narażenie na akrylamid do grupy 2A, tj. do grupy czynników, które prawdopodobnie działają na ludzi rakotwórczo). W organizmie akrylamid jest przekształcany w związek zwany glidamidem, który powoduje mutacje i uszkodzenie DNA. Wysoki poziom narażenia na działanie akrylamidu w miejscu pracy może ponadto prowadzić do uszkodzeń neurologicznych. Badania dotyczące narażenia zawodowego są obecnie ograniczone i niejednoznaczne.

Risk nerelerdedir

Potencjalnie narażeni na działanie akrylamidu są pracownicy przemysłu papierniczego i celulozowo-papierniczego, budowlanego, odlewniczego, wiertniczego, tekstylnego, kosmetycznego, przetwórstwa spożywczego, tworzyw sztucznych, przemysłu górniczego i rolniczego.

Więcej informacji na temat substancji

Akrylamid jest nienasyconym amidem, który w temperaturze pokojowej przyjmuje postać białego, bezwonego krystalicznego ciała stałego. Jest on wykorzystywany przede wszystkim do produkcji substancji zwanych kopolimerami poliakrylamidu i akrylamidu, używanych w wielu procesach przemysłowych, takich jak produkcja papieru, barwników i tworzyw sztucznych oraz w uzdatnianiu wody pitnej i ścieków, w tym ścieków kanalizacyjnych

Objawy

Długotrwałe lub powtarzające się narażenie dowolną drogą może powodować osłabienie mięśni, brak koordynacji, wysypkę oraz nadmierne pocenie się rąk i stóp. Do objawów narażenia na akrylamid należą także: zimne ręce, złuszczenie się skóry, drętwienie, nieprawidłowe odczucia skórne lub mięśniowe, zmęczenie, a także uszkodzenie centralnego i obwodowego układu nerwowego. Narażenie na działanie akrylamidu przez parę lat może spowodować kilka rodzajów nowotworów wskutek uszkodzenia DNA.

Okres utajenia pomiędzy narażeniem na działanie akrylamidu a wystąpieniem nowotworów związanych z tą substancją wynosi od 4 do 16 lat.

Co możesz zrobić?

Wykonuj systematycznie prawidłowe pomiary narażenia, aby ustalić, kiedy należy podjąć odpowiednie działania. Sprawdź, czy pracownicy odpowiednio wcześniej zgłaszają objawy. Pracownicy muszą być świadomi skutków takiego rodzaju narażenia.

Najlepszym rozwiązaniem jest kontrola narażenia, polegająca np. na unikaniu kontaktu ze skórą i wdychania. Idealnym rozwiązaniem byłoby opracowanie systemów zamkniętych do pracy z monomerem akryloamidowym. Jeśli to możliwe, należy unikać kontaktu z monomerem w przestrzeniach zamkniętych. Pracownicy mający do czynienia z tym czynnikiem powinni nosić długie rękawice poliwinylowe i zmywalne kombinezony ochronne. Zainstaluj odpowiednie systemy wentylacyjne. Jedzenie w miejscu pracy powinno być zabronione. Pracownicy powinni dokładnie myć się pod koniec każdej zmiany i po każdym przypadkowym narażeniu. Środki ochrony indywidualnej należy stosować tylko w ostateczności, po wprowadzeniu wszelkich możliwych rozwiązań technicznych.

Źródła: cancer.gov, EFSA, IARC, KE, NIOSH, OSHA, CAREX